Број 62 У Новом Саду, у недељу 13 марта 1905. Година XI.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, свецем и данима иза недеље и свеца јадаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

(Јутарњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. ИЗДАЊЕ „РАЛА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Такса се плаћа се ко 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, у Новом Саду, на пијаци.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

Горе него пре.

Митрополит Стеван Станковић као администратор митрополије, издао је фрушкогорским настојатељима 21. јануара 1837. овај позив и опомену, коју целу у српском преводу доносимо, према словенском оригиналу, који је штампан у бр. 3. „Српског Сиона“ од ове године. Стр. 77. и 78.:

Додуше случајно али доста верно нам је јављено, како неки настојатељи фрушкогорских манастира раде много што шта непотребно и то или на штету осталога братства, или на упропашћење манастирског имања и на саблазан Хришћанима, чиме њихова сујета и порочан живот избија на јавност. Некоји пак, преко чијих имена у овај мах прелазим ћутањем, ретко осим недељ м и празником, да иду у цркву, а када у цркву дођу, не понашају се пристојно и благоговејно како приличи једном монаху, него за време богослужења вичу, шта више обученога ђакона са амвона терају, или кад неће у цркву да дођу на треће звоно, они не дозвољавају да се божаствена служба почне, но ипак на послетку, када никако у цркву неће или немогу да дођу, а они преко послужитеља јављају свештенику службу да отпочне — за то време пак седе међу лицима женскога пола, када свештеник чредник или пара-еклисијарх долазе од њих узети благослов и у кревету лежећи благослов за служење јутрења дају целивањем руке. — Када куда на страну одлазе. кључеве од својих соба и шпајиза итд. остављају своме послужитељу или куварици тако да од ових воље зависи хоћели гост добити чашу вина или што друго — немајући толико поверења у намеснику, заклетим старцима и осталим. — А има их и таквих, који по прњавору и своје куће имају, куда често одлазе ради разхлађења, а који би брат хтео такво што да има, таки га затварају у брашнару. — О приходима манастирским ма да би намесник требало да је рачуновођа, овај мало што знаде, а остала братија још мање; неки од њих играјући карата шћердавају силесију манастирских новаца, својим сродницима и ближим и даљим без сваког обзира дају и шаком и капом, манастирске шуме немилосрдно опустошавају — с братијом не једу заједно у трапезарији, него овој дају зготовљавати најпростија јела и пружају најлошије вино и ракију — дневнице на 80 ф. до 70 ф годишње. допуњујући исте из такозване Братске кутије — к болној братији лекара не зову, нити дају подвоза оној братији која би хтела до лекара отићи — манастир не сматрају као опште добро, него као своје рођено, братију, која има најмање шта да скриви не исправљају духом кротости и по постојећим правилима манастирским, него одма раде на томе, како да их у други који манастир преселе; — братију часте свакојаким погрдним именима, а неће, да их на леп начин поправљају, итд.

Све ово и томе много шта налик нама пријављено, које све набрајати било би врло дуго — за овај мах нашли смо за добро вашој часности и вашем преподобију изнети пред очи, да се постиде и посраме они, којих се то тиче, строго вам нашом архипастирском влашћу налажући, да имате пред очима увек завет, који сте положили у обитељи, свега тога, ради чега сте оптужени, да се са свим оканете, па да се одате молитви и правилу црковном с потребном вреднећом и већом марљивошћу, да с братијом поступате човечански и братски, имање манастирско да чувате, чина и званија свога да се тачно држите, животом својим да будете на „созиданије“, а не на „разоренније“, братству пак увек да предходите примерима свакога доброга дела.

Надам се пак, да ће часност и преподобије ваше, имајући на уму ову нашу благу и очинску поуку, као и овај наш налог, у будуће друкчије и живети и владати се, како не би дали говода више да се на вас жале и туже, а бивало је и таквих тужаба, које су стизале до највишег места — што би иначе могло имати неугодних последица

А да би све ово могло бити увек пред очима како садашњих тако и будућих настојатеља заповедам, да овај наш налог упишете у обични циркуларни протокол.

У осталом препоручујући вас покровитељству и милости свемогућега Бога са благонаклоношћу и архипастирским усрдијем остајем

часности и преподобију вашем у Карловци 21. јануара 1837. г.

благохотњејши и благо желателњејши

Стефан Станковић с. р.

У циркуларном протоколу манастира Велике Ремете исечена су два листа, на којима је ова опомена морала бити написана. У оповском је протоколу такође нема.

У беочинском пак испод ње има ово написано: „Ја овога манастира настојатељ прочитавши многе у озоме циркулару изнешене преступе — који се безимено пришивају некојим манастирским настојатељима, јако сам се саблазнио; но томе ја смело одговарам и у случају потребе, могу пред светом и доказати, да су све те непристојности мени сасвим непознате и да се такво што за мога настојатељства, ни мојој мени подчињеној братији не може ни шта приговорити.

Има ли пак такво што код којих настојатеља, требало је имена њихова изнети, а не све у једну категорију положити.

Дионисије Чупић с. р.
игуман

Из овога се види како су мислио тадањи администратор митрополије и тадањи беочински игуман Дионисије Чупић. А данас? На жалост патријарх српски преводи таковим калуђерима примером и место опомене и казне, још је многи постигао одликовање и унапређење. Данас нема више ни игумана који би се таког живота калуђерског гнушали.

Из свега се види јасно да је год. 1837. било разузданих калуђера, ал било их је и честити као игуман Чупић, а био је врстан и митрополит. А данас?! Данас је митрополит — патријарх раван а можда у арчењу народног добра и претекао такове разуздане калуђере, а нема више ни игумана да јавно жигошу такав живот калуђерски.

Место да су што напредовали у добром наши калуђери, а они још више заглибише. Досто жалосно. =

Руско-јапански рат.

Све се више говори о том, како ће ускоро доћи до велике борбе на мору. Међу тим још се не зна, да ли се код Цејлона указала јапанска или руска флота Најновија вест као да говори у прилог томе, да је то била јапанска флота, јер се код Коломба на Цејлону указала јапанска торпедска флотила, која је отпловила у западном правцу. Још се вели како ова смера без сумње да нападне балтичку флотилу. По овим вестима обе су се флоте око Цејлона морале већ сукобити, док из Лондона јављају, како се тај сукоб очекује сваког часа. Изгледа да су све вести врло несигурне и да је код Цејлона виђена само једна флота и то јапанска. Но признати се мора да се незна где се налази балтичка флота, која је већ пре три недеље скоро отплоњила од Носи Беја код Мадагаскара. Рачун своде напослетку овако: Било да се и руска флота указала код Коломба било само јапанска једно је извесно, да су обе флоте близу једна другој, те да ће морати доћи до судара и то што скороје. У свима круговима очекује се то са највећом радозналости, јер је јасно, да ће ово бити једна од највећих борби на мору.

Са манџурског бојишта нема скоро никаквих важнијих вести. Истиче се, како је генерал Лињевић увео најстрожију цензуру, о кретању руске војске, те да за то и не стижу никакви извештаји Ово је добро дошло енглеско чивутској штампи, те измишља најразноврсније вести и кљука њима свет.

У руским новинама претресају питање да ли ће се руска војска повлачити управо до Карбина. Истичу ако се то збуде, да онда треба Владивосток снабдети са раном и џебаном бар за годину дана и поставити тамо за заповедника одлучног и истрајног човека, који ће се до краја одупрети Јапанцима ако ови опколе Владивосток и навале на њега.

Једна вест која је стигла са бојишта истиче још, како су Тунгуске чете јако учестале и бројно ојачале, како непрестано кидишу на руску жељезницу, те с тога и војска што је чува, мора да се знатно појача.

Нова земљорадничка задруга.

Ово дана потврђена је и обнародована по кр. когарском суду у Земуну српска земљорадничка задруга у Прхову (удружење са неограниченом одговорношћу), а у управном одбору задругином су следећи: Јефта Рајић, уједно председник; Ђорђе Бабић, уједно заменик председника и Аца Петковић. Пословођа је Чедомир Марин — С овом је задругом, хвала Богу, сада свега 55 српских земљорадничких задруга у Срему. — На Србе у Срему угледати се треба!

Арнаутске уцене.

У последње време учестале су над српским живљем у Старој Србији уцене од појединих арнаутских зликоваца. Арнаутски разбојници одводе појединим породицама дечицу, па онда шаљу родитељима поруке да откупљују главе своје дечице. Такав случај збио се ових дана у пећској нахији. Дружина озлоглашеног зликовца Балтијар-Рохача из привренске нахије одвела је четрнаесто-годишњег дечка Томе Здравковића из Дреника, кад је дете било у шуми, где је секло дрва. Пре неколико дана поручио је зликовац Балтијар преко својих људи детињем оцу, да дође он лично к њему са три добра домаћина од којих један да буде из села Кијева, а двојица из Дреника, те да они буду као таоци, који би остали код њега као јемство, да не буде тужен суду. У исти мах зликовац је тражио од оца детињег да донесе 14 лира откупа. Сиромах отац нема новаца, те није могао однети откуп. Дете се налази у Малесији. Сличан случај догодио се у селу Лепини, у косовској нахији. Арнаути зликовци одвели су дечка Косте Ђорђевића. Кажу да га је одвео Арнаутин Бескин, који тражи 55 лира откупа и који је поручио оцу, да ће му послати синовљу главу само ако не добије тражени откуп.

Нова праскава материја

Ова материја састављена је из алуминијевог прашка и амонијакове соли азотне киселине. Долази у трговину под именом „Амонал“. Ова је најсигурнија и најбезопаснија праскава материја. Јер не може да експлодује ни услед удара ни услед трења. Међутим има све особине јако праскаве материје Алуминијум не нагриза азотна киселина (ћезап) и зато је препарат сигуран да се неће

мењати сам од себе. Сем тога ни сам мраз не уплидише на њ' и зато не може да се десе никакви несретни случајеви при раду. Познато је, да је смрзнути динамит врло опасан, да од најмањег удара може експлодовати. Амонал се пали обичном капслом. Врло је важна особина тог експлозивног препарата, што се ни на влази не мења.

Јабуке без језгре и зрна.

Сваки ће се изненадити кад чује да је једна овака јабука продата у Лондону за 37 круна. Данас се говори с дивљењем међ воћарима о том чуду, које је умео да произведе Јон Спенцер у Колораду. Раније умео је тај воћар да произведе поморанџе без зрна, а сад му је то пошло за руком и код јабуке. То је постигао неким особитим каламљењем. Јабука (воћка) на којој роде јабуке без језгра и зрна нема цвета, него место њега киту зелених листића. Тај лист — цвет нема мириса и због тога и не наилазе на њега инсекти и пчеле тако досадни воћару и штетне по воћњаке. Воћка цема ни петаља и касно цвета те није изложена ћудљивости пролећа, његовим изненадним мразевима.

За сад је та „јабука“ велика реткост — и за то је тако и скупа — комад 37 круна.

Концем године послато је таких јабука из Америке у Енглеску извесна количина Сампсону Моргану, који је дао неколико комада краљу Едварду, пешто Цему Кновлесу и једној сиротињској болници.

Остатак је продат на лондонском тргу и то комад 37 круна.

Та јабука изгледа жута, местимице румена, с многобројним још жућим пегама — неједнаке величине. Особитог је укуса, изванредног мириса и најбоље су оне које се беру концем године.

Марконијев телеграф се забунио.

Капетан брода „Бермуд“ хтео је из даљине од 380 миља послати један телеграм у Њу-Јорк. Званичник поште и телеграфа није хтео тај телеграм послати тврдећи, да никако неће стићи тамо где хоће да га пошље. Па ипак на наваљивање пошље се телеграм, али не стиже у Њу-Јорк, већ путујући читавих 1300 миља, дође у Клевеланд; те га оданде пошта пошаље адресанту у Њу-Јорк. Стручњаци никако не могу да растумаче овај интересантни појав. Телеграм је сасвим јасан отишао у Клевеланд.

Брзојави „Застави“.

Стигли 12 марта ноћу.

Криза у Угарској

Будимпешта. Краљ је јутрос примио Тису у аудијенцију, која је трајала пола сата. После подне примио је у аудијенцију Села. Сел је после аудијенције одбио да прича шта је било. Говори само толико, да за сада није могуће створити парламентарну владу, која би била у стању опстати.

Стање у Русији.

Петроград. Министар унутарњих послова није примио земство. те је изасланство земства отишло у Москву.

Криза у Италији.

Рим. Министарски савет решио је да да оставку и да то јави сабору.

Трговина.

НОВИ САД, 11. марта 1905.

Пшеница прва 18 к. — п. до 18 к. 40 п.
Пшеница средња 18 к. — п. до 18 к. 20 п
Пшеница лака 17 к. 60 п. до 18 к. 20 п
Наполица к. — п. до — к. — п.
Јечам 14 к. 60 п. до 14 к. 80 п.
Зоб 14 к. 20 п. до 14 к 40 п.
Кукуруз стари 15 к. 40 п. до 15 к. 60 п.
Кукуруз нови — к. — п. до — к. — п.
Маст 132 к. — п. до — к. — п.
Сланина 132 к. — п. до — к. — п.
Сланина паљена 132 к. — п. до — к — п.
Свињи угојени тешки 94 до 96 п.
Свињи средњи . . 90 до 92 п.
Свињи лаки . . . 80 до 88 п.

живе мере.

Теоци 70 п. до 74 пот. по кили
Јагњци 68 кр. до 72 кр. по кили
Овци — кр. до — кр по пару.

ЛИСТАК.

Правим путем.

Новела (из савремена живота)

(у два дијела)

од **А. Н. Красницкога**

с руског превео: М. Р.

(Наставак.)

— Шта је драги? — умиљато га запита свештеник.

— Чуо сам шта си говорио — у кратко рече старац; — хоћу да се исповједим, да очистим душу своју.

— Добро, дођи уз пост!

— Зар није могуће раније?

— У свако доба дозвољено је само тешким болесницима.

— Добро, причекаћу! — промрмља стари робијаш и нестада га у гомили.

У паперти премјештајући се с ноге на ногу, чекао је оца Косту Трофим Поликарповић.

— Опрости ми бакушка! — проговори овај скидајући капу.

— Зашто, Трофиме Поликарповићу?

— За оно јучерашње!

— А шта се то јуче догодило, ја не знам?!

— Ах, кад би ме изружили и пребацили ми, лакше би ми било!

— Увјеравам вас, да вам немам шта ни пребацивати ни праштати!... молим, изволите са мном у кућу, да ми протумачите! Имам један предлог за вас!

— Ишао би, али ми се неда; још је код тебе часник! Причекаћу мало па ћу онда доћи!

— Немојте се женирати!

— Не, не; док је он ту, не идем; стид ме је. Послије — тамо пред вече за цијело ћу доћи!

Старјешина оде са осталим народом.

— Наумили сте да оснујете „друштво трезвености“! — срете оца Косту Сувојезеров. — Врло красно, божанствено дјело! Само, бојим се, да ће опет пити! Народ је ту јако покварен!

— Па и много је ту бриге и одговорности! — примјети отац Јован. — Треба имати за то дозволу; а гђе је дозвола, ту мора бити и велика паска!

— Тако што оче Јоване нијесам ни наумио! Но сами знадете за наредбу св. синода, која је потврђена, да ми свештеници можемо употребити све мјере да народ од пијанства одлучимо и увдржимо. Тамо се спомиње „друштво трезвености“. Ја остављам сваком на вољу; ту нема принуђавања ни обвеза. Што је у тој ствари више обвеза, више је и искушења; а овако, ко хоће нека се уздржава, колико може! Ја држим да је само први корак тежак. Сваки је почетак тежак, а кашње ће ићи само од себе.

— Да, да, да! Дај Боже! Ствар је заиста добра! — одговори отац Креаторски.

Нису ни осјетили, кад се подне примакло Оба госта остадоше код оца Косте, — проту су морали дуго салетати да остане Развезао се доста живахан разговор. Разговарало се највише о догађајима онога дана.

Послије ручка одоше и часник и прота.

— Јесам ли ти рекла мили мој — рече Марија Сергјејевна мужу, кад су остали на само — да ћеш бити награђен за све!..

— И не просто награђен, него стоструко! — весело одговори отац Коста. Данас ми и сунце јаче сија, него ли јуче!

Пред вече дође старјешина.

— Одвезли су Андрију! — саопшти он.

— Добро да је отишао измирен с братом и народом. Него хтјео сам нешто да вам кажем Трофиме Поликарповићу!

— Слушам баћа... све ћу учинити — Ти си ме припитомио.

— Тако и учините! Школа је изгорила; озидите нову!

— Треба...

— Па нека буде овђе у цимитору. Боље је да буду скупа и храм божји и школа. И за ред је боље, и за надзор!

— Било би добро, али опрости!

— Шта?

— Шта ће рећи народ?

Отац Коста поче убјеђивати старјешину, и на крај крајева задоби га за свој предлог.

Трофим Поликарповић обећа, да ће се побринути да се попина жеља испуни.

XXI.

Гост изненада.

Концем јула, пред сам успенски пост, спремало се за оца Косту пријатно изненађење.

Сасвим ненадно, да му није ни јави, дошао му је Никола Павловић Подвисоцки.

Овај не бјеше онај прваШњи увијек весели, мало цинички сиротан ђак, који је пјешице ишао од академије до Шувалова, и коме бјеше мило да се може пред сваким да похвали овим путовањем. Живот му се, као што је изгледало, насмијешио. Бјеше угојен, чинио се важан и у гласу му непрестано искрсавале туторске ноте и није друкчије ни гледа, него као из висине

Отац Коста дочекао га што је могао срдачније. А зашто да не? Па он бјеше најмилији и најближи пријатељ му из младости, коме је повјеравао своје тајне и своје фантазије. У својој простодушности није ни примјетио промјене на пријатељу.

— Дошао сам да видим, како живиш! — рече му Подвисоцки

— Не знам како би ти за то благодарио! Врло ми је мило!

— Вјерујем. Ко се не би у такој мађеђој јами обрадовао живом човјеку?

— Немој тако да говориш, и овђе су људи!

— Јесу људи, али је разлика. Зар нијеси још научио да вијаш повучију?

— Шта хоћеш да кажеш?

— Па ето, с вукоима живиш!

— Немој тако, Никола! Ти си још онај стари!

— Нијесам никако! Старо је далеко!

— Нека буде!

(Наставиће се.)

JAJA

за насађивање, кокошија правих Минорки, чисте немачке расе продајем у свако доба 12 комади за 2 круне

Младен Предраговић у Панчеву.

I. 239 2—3

Госпођица,

У ФАБРИЧНУ КАНЦЕЛАРИЈУ

у Прагу прима се. Услови: Довољно образовање, интелигенција и добро знање српског и мађарског језика. Друге језике не мора знати. Плата 80 круна месечно. Понуде ваља одмах послати на адресу: **Dr. Kamenko Subotić**, spisovatel, **Praha-Nusle.**

I. 250 1—8

БЕРБЕРСКИ ПОМОЋНИК,

старији, који врло добро брија, макар ожењен био, може одмах место добити. Заслуга добра.

Светозар Нађвински,

I. 249 1—3 ВЕЛ. БЕЧКЕРЕК.

ШТЕЛАЖЕ

кантареве и сву робу из моје шпецерајске радње, даље коло, пресове и сву опрему за прављење олаја продајем под повољним условима

Мита Гуцуња,

I. 243 3—3 **Фелдварац** (Бачка).

„Свој своме“

ВИТОМИР Ф. КУРУЦА

кројач мушког одела

НОВИ САД,

ћурчијска улица број 16

препоручује своје велико стовариште

енглеских штофова

укусан крој

брза и тачна послуга

једна проба је доста да се свако о тачности и солидарности моје радње увери

100 ЈУТАРА ЗЕМЉЕ

на пет места у општини Бујановци (код Руме) има жељезничку станицу — издаје се почевши од $190^{5}/_{6}$ па на више година под закуп Штала, две котобање, пространо двориште а и једна соба могу се на расположење ставити. Обратити се на:

I. 230 3—3

ГЛИШУ ЈОВИЋА свештеника

СР. КАРЛОВЦИ

Дражбени оглас.

Темељем закључка створеног у седници скупштинској српске православне црквене општине у Малој Вашици дана 20. фебруара 1905. расписује се дражба на мањак за дан 25 марта 1905. (7. априла) ради оправке наше цркве.

По стручном мнењу уврштене су следеће оправке у трошковник:

1. Зидарске и тежачке радње	2422·34
2 Ине мајсторске радње	3785·73
Укупни поправак цркве	6208·07
3. Ограда порте	2438·90
Свеукупни трошак	8641·97

а) Црквена општина задржава си право избора подузимача.

б) Сваки дражбователь дужан је пре дражбе 5% од целокупног прорачуна у готовом или у вредносним папирима у име пишманлука положити.

в) ближа извјешћа даје доле потписани.

У Малој Вашици 8. марта 1905. год.

I. 242 2—3

Председник:

Ђока Давидовић

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.